

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló: játékszini ujdonságok, magyarodás ügye; 's a' t.; nemzeti színház ügye iránti felvilágosítás; budapesti énekiskola; budapesti lánczid; esztergomi, kakasdi, m. vári, zemplényi felírás, gyors írók jutalmaztatása; 's a' t.) Spanyolország (újabb ingerültség Portugália ellen; 's a' t.) Anglia. Franciaország (vélemény-különbség Paris megerősítése miatt; követkamrai ülések; a' kormány külsőnt indítványoz; 's a' t.) Schweiz. Svédország. Hollandia. Gabonaár. Dunavizállás. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fels. gr. Forgách Lajos m. kir. udv. kancellariai tiszteletbeli fogalmazót a n. m. kir. Helytartó-Tanácsnál tiszteletbeli titkonnak, a' budai kerületi főtartomány-biztosi hivatalra Döbrentei Gábort ugyanazon kerületi első helyettes tartománybiztost, ennek helyébe pedig Mátys Nep.-János másod helyettes-tartománybiztost méltóztatott legkegy. alkalmazni.

Nemzeti színház ügye iránti felvilágosítás. A' Jelenkor 5-dik idei számában áll tb. Földváry Gábor urnak a' részvényes társaság és színházi volt igazgató választmány részéről egy nyilatkozása, mellynek a' gyanúsítás és félreérthetőség távoztatása tüzetik ki szép czéljaul; mennyire érte azt el minden részről, nem szándékomból bővebben vizsgálni, itéljen az olvasó közönség, figyelmére méltván e' hasonló irányból keletkezett sorokat is. Hogy az utóbbi országgyűlés 44dik t.cikkje által kiküldött országos Választmány mennyire tudta méltánylani a' magyar színház megindítására alakult részvényes társaság dícséretes hazafi buzgóságát, valamint az általa kinevezett igazgató választmány fáradhatlan ügykezetét, kitetszik azon készségből, mellyel a' lehetőségig minden kívánságot teljesítette, nevezetesen a' díszítványok és ruhátár becsára azon részének, melly az ország által ezen czélra rendelt pénzből ki nem telt, kamataival együtt leendő megtérítését a' jövő országgyűlésnek ajánlani igézte, de reményem még bővebben ki fog tetszeni ez a' jövő országgyűlésre beadandó hivatalos jelentéséből. És így nem volt, de álláspontjánál fogva, mellyel soha nem felejtett el, nem is lehetett Karácson hava 20dikán tartott üléséből kelt hirdetésben szándéka akár ezt, akár amant gyanúsítani vagy félreérthetőségre akárminemű alkalmat szolgáltatni, csak a' dolog meneteléről kívánta röviden értesíteni a' közönséget; csak aziránt kívánta azt felvilágosítani: miért nem felelt meg mindjárt a' színház általvételével mind azon igényeknek, mellyeket a' közönség az új igazgatásuktól mindenütt kívánni szokott. Hogy a' részvényes társaságnak az említett nyilatkozásban nevezett tagjai az országos választmány által felszólítottva a' csakugyan ott említett nyolcz feltétel alatt akarták a' színház igazgatását jövő huszvéig folytatni, szokott őszinteségével jegyzi meg a' nyilatkozató ur, de hogy az országos választmány főként és egyedül a' 8dik pontban akadott fel, aziránt nincs kellőképen értesítve. Igaz ebben is megütöközt, nem annyiban a' dolog vejeje, mint a' jóállás-elmelőzésnek ezen nyilványos kijelentése miatt. A' választmány tagjai közül többen nyilatkoztak ezen pontnak kihagyása 's a' dolognak történetéről szerencsétlenség esetében, az országgyűlésre bizása mellett, azon magos állású testülettől bizodalmasan reménylhető lévén, miszerint senkitől kárpolitást nem kívánand, ha t. i. azt a' legtisztább joggal nem követelheti. Itten talán valamely közéletnek módja lett volna. Azonban majd minden pont iránt adták elő magokat észrevételek, különösen pedig a' 7dikre nézve, hol a' szükségűl fel-függesztett határozatnál pótlék követeltetett. E' tárgyban a' vállalkozóknak kedvezéseket nyújtani kész lett volna az országos választmány; de a' törvény által meg lévén egyenesen határozva a' színház fentartására esztendőnkint fordítható pénzmennyiség, sulyo'nak, elfogadhatlanul sulyo'nak tetszett azon feltét, hogy még ezen summát is meghaladhatólag engedje által másnak bizonyos időre a' színház igazgatását, és így erre több jogot ruházzon mint magának van. Ezen szavakkal továbbá, hogy a' nemzeti színház-igazgatást úgy kívánja huszvéig tekintetni, mint az eddiginek folytatását, senkit sérteni, a' részvényes társaságra semmi következtetést háritani nem akart az országos választmány, azoknak igen egyszerű értelme az volt, hogy miután már egész huszvéig szerződésre lépett a' részvényes társaság igazgatására, miután az idő igen rövid volt új esztendőig új tagok szerzésére, új darabok betanulására 's illő elkészítésére, kénytelen volt kevés és magát csak történetesen előadott kivitellel, az eddig is meg volt tagokkal és már többnyire előadott darabokkal fellépni és így mintegy folytatni azt, mi a' részvényes társaság igazgatósága által megkezdett. Mi végre a' nyilatkozó urnak azon mellesleg említett, de messzevágó állítását illeti, hogy az országos választmány köteles lett volna a' színházat már a' törvények kihirdetése óta fentartani, aziránt legyen szabad megjegyezni, hogy az ország bizonyosan sokkal igazságosabb, hogy sem valakire illy terhes köteletséget rójon, mielőtt arra a' szükséges módot is nyújtotta volna. Pénz nélkül illy intézetet általvenni nem lehet, mint azt a' nyilatkozó ur maga is igen jól tudja, és így míg az ország által rendelt segédpénzek nem kezdetek bejönni, semmi köteletség sem háramolhatott az országos választmányra. (Az országos választmány egyik tagja.)

Zemplény-megye RRei 1840 nov. 28dik napján S. A. Ujhelyben tartott közgyűlésből Ő Felsége elibe köv. fölírás terjesztettek: Felséges sat. A' történet könyvét telvék ama' vallásbeli vizsgálódásokkal, mellyek századon keresztül Európát nyomasztó súlya alól el végre hazánkat is a' polgári közös szeretet védangyala Felséged dicső eldődei erre munkálása által megmenteni képes volt. A' bécsi 's linzi békekötés alapján 49. évig rendületlenül nyugodott a' egyes házasságokat biztosító 1790ki 26ik cikkely, mert ámbár az azzal ellenes reversalisok' kéregetésivel némi a' nemzet által ugyan soha sem helyeselt, sőt inkább általánosan roszt, törvénytől eltérés történt vala is, az alap, az elv sérületlen ön épségében fenállott mind addig, míg a' nagyváradi latin szertartású megyes püspök hihetőleg vallási buzgalma hevéből elragadtatva, az egyháznak a' egyes házasságoktól eddig szakadatlan gyakorlata szerint divatozó áldását elvonván, ebből, ha bár vallási buzgalomból eredt, de mégis legszerencsétlenebb határozatát egyházi megyéjében kibocsátott pásztori körlevele által foganatosíttatni rendelé. Melly aggodalmas vala ez minden bekeszerető polgár előtt, melly rémkép vala ez minden előtt, ki a' vallás kérdéseinek gyengéd voltát ismérve, az ebből folyó vizsgálódások vész-árasztó következtetést elképzelni tudja, melly botránkozató vala ez mindennek, ki a' törvény, egy hon 's király által megbízott fő örje által önkényesen lett megsértését, 's ennek kiszámíthatatlan következményit megbirálni képes! Azt csak kínosan érezni, de leírni nem lehet. De fel is hatott a' hibás tett vétkeesség

cs. 's ap. kir. Felségedhez, kinek igazság-szeretetével páros atyáskodó szíve, a' hon fiainak ekként megzavart nyugalmát helyre állítani, 's egyszersmind a' sarjadzó méreggyomot idejében elfojtani kívánván, rögtön erre a' mult 1839ki Sz. György hava 27kén a' 6113ik udvari szám alatt kibocsátott, 's a' magyar fő kormányzékhez intézett kir. legmagasb parancsában az egyházi főpásztorokat az evang. vallás szabad gyakorlatának az 1790ki 26ki törvény értelmében leendő szoros fentartására utasítani kegyeskedett. Majd ezek' nyomán az épen országosan összehgyült nemzet szava is fölemelkedett, midőn a' nagyváradi püspök fen érintett körlevele fölött a' rozsnjai egyházmegyében is a' egyes házasságok tekintetében létező és sérelemképen feladott törvénytelen püspöki rendeletek a' hon polgárit még terhesebb aggodalomba ejtven, ezek törvényes orvosoktatása felségedtől alázasos felírás utján fiúi őszinte bizodalommal kéretett. — Fels. Urunk! a' sérelem roppant voltát a' nemzet szava lehelle az ezen tárgyi országos felírást szerkesztő tollába, 's habár ez a' törvénytelen vészszel fenyegető körülményt érinti is; ezek' komoly leírása mindazáltal a' hon fiaiban támadt kínos aggodalomnak csak gyenge árnyéklatát képezi. Ezek így levén, mit kívánhatott törvénytelenül a' nemzet? Mit várhatott bizonyosabban az egyes polgár? mint azt: hogy a' nagyváradi, és volt rozsnjai főpapok az apostoli király szent szavának, és a' nemzet közös kívánatának engedve, vallási buzgalom' hevét, lelki meggyőződésük fertartása mellett, a' körülményekhez képest mérséklendik. Azonban alig jö a' közelebbi országgyűlésnek vége, midőn a' Felséged halhatatlan dicsőségére alkotott üdvös törvények jótékony hatásival magát kecsgető egyes hazafit, polgári jóllétének csendes köréből egy annyira váratlan esemény kiemelé, mert a' helyett, hogy a' nagyváradi főpap országosan kárhoztatott körlevelét visszavonta volna, ezen megyét egyháziilag kormányzó kassai megyes püspök hasonló pásztori körlevelet bocsátott ki megyéjébe. Tiszteljük mi Fels. Urunk mindenki belső meggyőződését, sőt mindenképpel tiszteljük a' vallási buzgalmat is; mivel tudjuk, hogy a' vallástalanság legfőbb rúgója az erköcs-telenségnek, ez pedig ellenzője a' köz jólétnek, az előhaladásnak; azonban a' mint egy részről teljes mértékben így vagyunk meggyőződve, úgy más részről szinte erősen hisszük azt, hogy a' köztársaság alapján, a' törvényen tulinthető bel meggyőződésnek büntetlenül léteznie szabad nem legyen. 'S azért nem is zúgolódott a' törvényhozó test a' nagyváradi főpap bal meggyőződése miatt, de fölemelé szavát annak törvénytelen, 's így tilos terjesztése ellen kívánva méltán azt, hogy vallási buzgalmanak hevét az alapos törvények korlátin tulinthető szünjék meg; midőn azonban ennek példáját a' kassai megyes püspök magának a' tette nek országosan lett kárhoztatása ellenére is követi, kínos fájdalommal kénytelenitünk vezetetni ama' gyászos hiedelemre, melly a' statusban külön statust alakító szándéklatra vezérel, — magában pedig milly vétkes legyen különben is az olly cél, melly több millió polgárnak nemesak testileg házi békes lételet, de lelkieg is belnyugalmát a' leghatóságban felzavarni 's majdan az erköcs-telenség magvait erőtetve érlelni, el- végre pedig ezek elfajult gyümölcseinek vészhozó következményivel a' köztársaságot elárasztani képes, 's ezt, és illyet csak megmondolni is borzadunk. — Miután tehát a' megyénkben is előfordult némi egyes házassági eseteknek az érintett pásztori körlevél értelmében lett végrehajtása bennünket is a' legmélyebb aggodalomba ejtene: jobbagyi alázattal esedezőnk császári királyi Fölsége nek: miszerint a' nemzetnek országosan kijelentett kívánatát, 's a' naponként nehezedő körülményeket kegyelmes figyelembe vevén: a' kassai püspök által foganatba vétetni rendelt, jelen alázasos felírásunk folytában felhivott kegyelmes királyi rendeletben nyilványított legfensőbb nézetekkel, 's a' mult országgyűlésnek, és így az egész magyar honnak kívánatával, sőt az evangelicusok vallásbeli szabad gyakorlatát biztosító törvényekkel is merő ellenkezésben álló, 's azért az egyes polgároknak méltán aggodalmat szülő, pásztori levél foganatját apostoli kir. hatalmával fogva jelenleg ugyan megszüntetni, jövő országgyűlésen pedig a' vallásbeli tárgyat a' törvény biztosító intézkedése alá terjesztetni, 's ekként nem kissé megzavart polgári nyugalmunkat helyreállítani kegyelmesen méltóztatassék. A' kik egyéb iránt 's t. b.

Budapesti napló: Szigligeti „Al-Endre“ című 4 felvonásos eredeti drámája febr. 15kén jutand bérszünetben először szinpadunkra. Kik a' színművet olvasák, egyhangulag állítják, hogy az a' szorgalmas szerző minden eddigi drámáit meghaladja, és hogy attól legnagyobb szini hatást reménylhetni. A' nemzetiség mellett 's az országos szép czélok előmozdításában hön buzgó új igazgatóság mindent elkövet, hogy részéről semmit ne mulasztson el, mi e' drama érdekét emelheti 's hatását előmozdithatja. Neefe Herman ismért tehetségű színházi festők által ugyanis költséges és pompás új díszítványokat készített ez alkalomra, 's az öltözetek nagyobb része is ujlend. E' fölött az ügyes rendezőség is mindent elkövet, hogy az előadás nemes csak külpompára, hanem helyes belrendezetre nézve is a' méltányos várakozásnak tökéletesen feleljen meg. Kik a' hazai nyelv terjedését 's nemzetiség előmozdítását szívükön viselik, bizonyosan örvendeni fognak ez intézkedéseknek, mert ezek mutatják, hogy az illy czélok megközelítésére legalkalmasb dramai mutatóványokat az országos igazgatóság azon jelentőségre szándékozik

emelni, hol azoknak már rég állaniok kellene. Ez egyszersmind örvendetes buzdításul szolgálhat minden dramairónak, hogy teljes erejéből ügyekezzenek a hazafiúi buzgalmu igazgatóságnak minél több alkalmat nyújtani az eredeti dráma illy illő 's dicséretes méltánylatára. — Szerdahelyiről beszéltek, hogy Szegeden állandó karigazgatói hivatalba szándéka lépni a városnál. Nem vehetni ugyan rossz néven senkinek, ha sorsán javítani törekszik; de nemzeti színházunk Szerdahelyi elvesztése által igen nehezen pótolható kárt szenvedne, 's azért az intézet érdekében igen kívánatos, hogy e' hir ne valósuljon, 's inkább Budapest birja Szerdahelyit állandóan. — A' jövő hónapi játékszíni előadások sorozata még az e' hónapnál is érdekeseb leend, 's rövid idő mulva több eredeti vig 's komoly színmű jutand színpadunkra. Miután eddig szomorú tapasztalás tanítá, hogy néhány olly eredeti színmű is megbukott, miket dologhoz értő színészek itélete hatásosaknak jósla, 's mivel az illy bukások, ha sűrűbben fordulnának elő, könnyen idegenkedést szülhetnének az eredeti színművészet ellen, mit eddig a' közönség minden nyomasztó körülmény daczára is határozottan pártolt, nem lenne talán czélszerűtlen e' tekintetben némelly külföldi nagyobb 's jelentősb színházak példáját követni, mely ebből áll: miután az új színmű a' színészek előtt fölolvastatott, 's azok azt szerencsés hatással előadhatónak itélték, a' szerepeket kiosztják 's próbákat tartanak. A' színmű tökéletes betanulása után több író 's meghívott tárgyismerő műbát előtt főpróbát, azaz előadást tartanak, melyben a' színészek szerepeiknek megfelelő öltözetben nemcsak elreclitálják a' darabot, hanem úgy adják azt elő, mintha teljes közönség előtt menne véghez az előadás. Az illy eljárás mellett bukástól teljességgel nem tarthatni, mert a' válogatott bíráló kis közönség, (20—40 ember) annyira meg fogja bizonyosan a' hatást itélhetni, hogy abból a' darab sorsát biztosan jósolhatja meg, 's ezenkül az író is illyes próba után czélszerű változtatásokat tehet még színművén, 's köztudomásu, hogy gyakran igen csekély változtatással bukástól mentheti meg színművet, 's nálunk, hol még olly kevés a' sikerrel főnálló eredeti színmű, valóban egynek megmentését is nem csekély nyereségnek kell tekinteni. Az illy próbák némi kis fáradsággal járnak ugyan; de színészink nagyobb része nem olly gyűlevés csapatból áll, hogy csupán havi díjak fölvehetésit tekintének legnagyobb érdeknek, hanem magát az ügyet is szívükön viselik, 's bizonyosan örömmel fognak mindent elkövetni, mi ez ügyet előmozdithatja 's hivatásuknak azon nemes jellemet adja tulajdonul, mely a' színészetet pusztá ledér mulattatás vádjá alól fölmenti, 's az életiskola egyik fontos és tisztelletes osztályává emeli. — Megyeri hosszas művészi utazásából rövid idő mulva Pestre visszatér, 's itteni számos tisztelője kellemesen készül őt meglepni. — Némelly ifjak mult hetekben történt korcsmai rakonczatlankodása e' napokban nemzeti színházunkban földszint sajnos megújulással kezdte fenyegetőzni; egy két műveltebb ifju közbejötté azonban szerencsére minden nagyobb botrányt elhárított, 's az egész zavar csupán némi épen nem színházba illő kifejezések mellett csilapult le. Legalább is éve már, hogy illyféle jelenet még a' karzaton sem történt, annál sajnósabb tehát, hogy néhány ifju, ámbár műveltebb osztályhoz tartozást szeret igényelni, illy keserű megjegyzésekre szolgáltat alkalmat. A' szabadság nem abból áll, hogy mindenki ellen kedvünk szerint kiméletlen bánásmódot gyakoroljunk, hanem azon szép eszmén alapszik, hogy senkit ne sértsünk, 's mások jogait és szabadságát olly szent háborítatlanságban hagyjuk meg, minőt saját személyünkre nézve élvezni szeretünk. A' gyöngéd 's finom műveltségű viselet minden színházban igen kívánatos; de különösen nemzeti színházunkban sokszorta nagyobb mértékben szükséges, sőt elkerülhetlen kellék arra, hogy szerepeinket minél nagyobb számban szemlélhessük ottan, honnan illyes illetlen kifakadások 's korlátlankodások az alig oda szokottakat is könnyen elrezzenthetik. — E' napokban jelent meg Beimelnél „Ruth“, dráma 3 felv., írta dr Zima; ára egy ezüst huszas. — Föhg-Nádorunk gyönyörű készületű 's az eredetihez tökéletesen hasonlító (természet után festette Einsle A. rajzolta Kern M. kőbe metszette Eybl F. nyomtatta Leykum A. Bécsben) képe ülő alakban 's testhez simuló Zrínyi-méntében most jelent meg Wagner Józsefnél mint annak tulajdona. — A' hideg idő ismét lágyra változott, 's ha így tart, rövid idő alatt pusztulni fog a' Duna jege, főleg, ha úgy árad a' víz, mint két nap óta történt, mit biztosan várhatni, mert a' sok hó elolvadása kétségkül napról napra szaporitandja a' folyam vizét. — A' tánczvizalmak egymást váltják 's üzik a' két fővárosban. Budán a' tisztviselők, valanint taval, ugy az idén is fényes részvényes tánczvizalmat adtak, 's a' pénzösszeg fölőlegét mult évben a' magyar színháznak szentelék, 's milly jótékony célra fogják azt most fordítani: még nincs tudva. — Hire jár, hogy a' tótok, vagy szlávok, mikép magokat neveztetni inkább szeretik, a' pesti tud. egyetemenél tót literaturai tanítószéket szeretnének fölállíttatni, 's eziránt illő helyeken már folyamadtak is; a' siker azonban hir szerint nem kedvökre ütött ki. Most, midőn e' tárgyat szélűben pöngetik, nem leend talán érdektelen azt néhány szóval itt is érinteni. Tót hazánkfiai közül számosan nemzeti nyelvünk emelését minden erejükből gátlani törekszenek, 's ugyan miért? Mert tán az ő nyelvöket akarjuk kiküszöbölni? Koránsem; hanem azért, mivel a' holt latin nyelv helyére élő anyanyelvünket akarjuk állítani. Milly furcsa következtetés, hogy keményebb szót ne használjunk! Mi a' szláv nyelvet nem bántjuk, hanem a' latin ellen kelünk ki, 's a' szlávok mégis magyar nyelvünk ellen törekszenek harcolni, holott eddig eszükbe sem jutott nyelvöket a' latin helyére tolni. 'S van é részrehajlatlan, ki meg ne vallaná, hogy a' szlávok csak nyerhetnek, ha latin nyelv helyett magyarul leendnek tanulni kénytelenek, mennyiben t. i. közhivatalokra szándékjuk jutni, miknél eddig latin nyelvdivatozott? Fél költséggel 's fél fáradsággal sajátjokká fogják nyelvünket tehetni, 's a' mellett isten nevében bizvást használhatják családi köreikben saját nyelvöket, minden erőszakotól rettegés nélkül; mire tehát ezen idétlen torzsongás? A' német nyelv annyira áll minden tekintetben magasb fokon a' tótnál, hogy hasonlítást sem igen tehetni a' kettő közt, 's mégis, német hazánk-

fiai örömet tanulják nemzeti nyelvünket, hogy velünk egészen rokonulhasanak, 's nem is gondolnak arra, hogy Magyarországon a' német nyelvet tegyék uralkodóvá, miért olly szerénytelenek tehát tót rokonink? Ebben bizonyosan mélyebb 's aggasztóbb indítók lappang, hogysen rövid hirt a pi cikkben velejére jutni lehetne. Bizton reménylünk azonban, hogy nemzeti-ségünk őrszelleme e' bajon is szerencsésen átsegítendi ügyünket, miután annyi viharos századon keresztül szerencsésen mostig főn tudá tartani hazánkat. — Nemzeti színházunkban f. hó 22ikén „Beatrice di Tenda“ dalmű adaték; 23ikán „Aba“ eredeti dráma 5 felv., Szigligetitől; 24ikén „Pelekei notárius“, bohózat 4 felv. Gaaltól, zenéje Therntől, ki ez este először igazgató mint másod-karmester a' zenét; 25ikén „Móri vásár“, vigj. Kiss Iván fordítványa; 26ikán „Báléj“, dalmű; 27ikén „Kénytelen király“ vigj. 2 felv., francziából Tóth Lőrincz és „A' levelezők“ vigj. 2 felv., francziából +++; 28ikán „Antony“, dráma 5 felv., Dumas után Szentel. N. I. —

(Budapesti lánchid.) A' pesti Tageblattban „egy hidbarát“ e' nagyszerű hazai vállalatul így nyilatkozik: „Jan. 19ikén a' Budapest közti jég rögtön megindult, de csak mintegy 50 ölnyre ment 's a' plebánia és budai sárosfürdő irányában ismét megtorlott. Én a' lözsér-csarnoknál állék, 's egész figyelmem azon jégtörőre irányult, mi szorosan a' pesti részen építendő hidoszlop fölött állítaték föl. Eszrevetém, hogy e' jégtörő erősen mozga 's a' feléje torladozó jéggel keményen küzd. Kiállja e' próbát vagy nem? gondolám, 's mind azon sok alaptalan állítás után, mit a' fölállítando lánchidról hallanomkelte, azon körülmény is eszembe juta, miszerint tudatlanságukban sokan az építés sikerülését, vagy helyesebben mondva, a' Budapest közt állandóhid fölállítása lehetőségét, azon sorstul teszik függővé, mit az érintett jégtörő kiállani fog; azt gondolják ugyanis, miszerint a' jégtörőt próbául állíták föl, mely t. i. ha rosszul sikerülne, arra fogna kulesül szolgálni, hogy a' hid, ha csakugyan lehetséges lenne azt készen a' folyamba állítani, valóban meg is maradhatna ott; de azért fel sem építhetni azt, vagy csak roppant költséggel számos év után, mivel az előmunkák, például jégtörők, zárgátak, 's a' t. megromlanak vagy megsemmíttetnek, minélfogva minden évben ujra kellend a' munkát kezdeni, míg végre az idő 's pénzvesztéséget megunván az egész munkával, mint létesíthetlennel föl hagyandnak. Mivel tehát én, ámbár csak esöndes néző 's egyike azoknak, kit az ügy közelről teljességgel nem érdekel, e' nagyszerű vállalat sikerülése iránt leghőbb részvétellel viseltetem és sajnálnám, ha az ez ügyben olly könnyen eltévelyíthető közönséget tudatlannok, 's még inkább igen sokat tudók 's mélyebbre látók, kikre nézve nem volna kellemetlen ez alkalmat használni az ügy iránt buta félelem terjesztésire, 's aztán valamennyi hidrészevénynek magukhoz ragadására, hogy azokat aztán kiállott félelem után nagy nyereséggel a' rosszul értesültekre tohassák, — mivel én, mint mondám, legőszintébb részvétellel viseltetem e' nemzeti óriási mű minélelőbbi elvégzése iránt 's teljes erőmből szeretném gátlani, hogy befeljezhetését semmi gát ne halassa továbbra, egyszersmind pedig alkalmam is volt a' hidépítéssel többször közelebb érintkezésbe jönnöm, tehát ezennel bátorkodom néhány szót nyilvánítani ezen a' közönséget annyira érdeklő tárgyról. Vajjon mit csinálnak itt az emberek 50—60 ölnyre a' parttól? szóték magamhoz, midőn észrevetém, hogy e' távolban a' pesti parttól néhány hónap előtt több czölöpöt kezdének a' folyammederbe verni, 's később tudám meg, hogy nézetim 's több évi szemtanúságom szerint az induló 's összetoronyosuló jég ellen igen gyöngé töröt szándékoznak készíteni. Csak próba leend e' tehát ez, vagy már kezdete a' másik zárgátak? Próbának igen gyöngé, mert csak 40—50 czölöpből álland 's nem szolgálhat mintául vagy irányzat-szabásul zárgátra, melynek legalább 1200—1500 czölöpből kell állani, annál kevésbbé lehet tehát mintázata az építendő köoszlopnak; zárgátat pedig az év illy késő szakában kezdeni a' folyammederben, midőn a' pesti parton kezdett zárgát sem haladhat eléggé előre időhiány miatt, épen nem valószínű. Mire czéloznak tehát az építéssel, kiktől jeles tapasztalást 's nézetet bizonyosan senki nem fog megtagadni? Megfejtém ugy, a' mikép azt nekem megfejték. Angliában, mint tudva van, majd minden munka meg van osztva, mi, melleleg említve, egyedül okozza a' különböző dolgozatok 's áruk tökélyét. Ugyanazon eset fordul elő a' budapesti lánchidnál is. Bizonyos Burge nevű angol, Clark főépítészigazgató közbenjárta által, Sina báróval, mint a' budapesti lánchidépítő társaság képviselőjével, a' pestoldali zárgátépítésre nézve szerződött. A' szerződés föltéteit pontosan nem mondhatom el; de annyit tudok, hogy a' szerződő e' zárgátot az elibe adatott tervek és rajzok szerint tulajdon veszélyre 's költségén Clark vagy segédje igazgatása alatt a' szerződésben kitűzött árszegért, minden támadható nehézség 's akadály daczára, bizonyos időre tökéletesen elkészíteni köteleztetik. Mivel pedig napirenden volt a' másik zárgátra nézve is a' folyamban a' pesti oldalon Burge vagy más szerződővel alkura lépni, hogy a' szükséges fát és vasat idején lehessen megrendelni, tehát leggyakorlatibb rendszabálynak tarták mindjárt a' másik helye fölött néhány czölöpöt leverni az ottani mederfenék állapotja 's minősége megtudhatására, 's hogy aztán mind a' társaságra, mind vállalkozóra nézve méltányos szerződést lehessen kötni, mi az első zárgátánál nem vala eszközölhető, minélfogvást a' szerződés egyik vagy másik szerződőre káros sikerü is lehetend. E' czölöpveréssel azonban még más czél is volt kapcsolatban. Szándék vala ugyanis olly test megállhatását vagy elromolhatását tenni próbára, melynek ereje ismérteték 's ki volt számítás, hogy ez által mintegy megismérlék az induló jég erejét 's hatását kemény tél esetén, egyszersmind így okoskodván: ha a' tél lágy 's nincs nagy jégtorlás, ugy az illő alakú 's magoságú czölöpalkotvány annak idején azon gőzerőmű fölállítására fog használható, mely a' vizet a' másik zárgátból kiszivattyúzzák. Ha pedig kemény tél esetén a' jég e' czölöpöket elviszi; ám legyen, ugy a' kár nem épen nagy 's a' tapasztalás, a' másik zárgát-építési szerződésre nézve — mely tudtomra már megis kötöttet — tiszta, 's az időgazdálkodással együtt nagy nyereség leend

miután a' jég ereje is gyakorlatilag meg lesz próbáltatva. Ez az ügy valódi helyzete, 's a' hidépítés sikerülhetése koránsem függ azon még egészen el sem készült jégtörő sorsától, valamint házépítés végrehajtását sem gátolhatja némely építési állások összerokkanása. Mi egyébiránt a' jégtörő sorsát illeti, fejemet nem szeretném ugyan rátenni, 's nem is alunnám rajta nyugot-tan az angolokkal, mert ámbár angolok építették 's tervezték is az egész munkát, a' magyar Duna mégis könnyen jégre vezethető a' szigetfiak számolá-sát; de azért azok véleményében sem osztozom, kik magyar Dunájoknak ter-mészet fölötti-erőt tulajdonítván, jóslatukban az egész jégtörőt tojásbéj gya-nánt mondják megsemmítettendők. Talán kiállja a' jég dühét, talán kemé-nyen megsérül, talán egészen megsemmisül. Mind ez körülményektől, időtől, 's leginkább attól függ, hogy a' jég elindulásaig tökéletesen el fog é a' jég-törő készülhetni, 's nem kell, nem szabad felednünk, hogy ma csak január 29ike, a' tavasz tehát még távol van. Legyen azonban bármi sorsa e' kis készül-etnek, azért a' hid, mellynek építésinél még egészen más, de bizonyosan szin-te legyőzhető akadályok fordulandnak elő, mégis örökre egyesíteni fogja a' két szomszédvárost. Ez iránt legkisebb kétség sem uralkodhatik. —

(Gyorsírók jutalmazása) Zichy Ödön gr. Fejérvármegye jan. 20ki köz-gyűlésén a' megindult nyilványosság folytatása tekintetiből a' gyorsírók pártolta-tását indítványozván e' végre 100 aranyat ajánlott, mi még a' teremben a' RR. adakozásiból 350 aranyra emelkedett, és a' jutalom mikénti kiosztása elhatározása végett véleményadásra küldöttség neveztetett ki, melly beadván javaslatát, azt a' megye elfogadta. És így a' pesti hirlap jelentése szerint 500 arany fordítatik jutalmazásra: egy 150. egy 100. három 50. és négy 25. aranyos díjostalékban. Ha több jön be 500 aranyánál, ezen fölülleg ka-matjából, ha telik, tanítószék állittatik gyorsírók képezésire; ha pedig ez nem telnek, a' kamatok ismét a' másik országgyűlés előtt jutalmazásra forditan-dók. Pest vármegye pedig különösen az iránt is felszólított, hogy a' mult országgyűlésen foglalatokodott gyorsírókat (ha talán magok versenyezni nem akarnának) a' díjosztó választmányhoz csatolja. A' verseny pedig országgyű-lés előtt négy héttel tartassék.

♂ Esztergom jan. 23. Nálunk javában foly az ujonczállítás vár-megyénk házánál. Nem tagadhatni, hogy a' sorshúzás a' fogdozásnál sokkal emberségesb 's korszerűbb állítási mód. Helységeként tánczmulatsággal ké-szülnek fontos lépésökhöz legényink, 's volt község, melly egész a' megyehá-zig sip 's trombita harsogásai közt ballagott hazafiúi tisztének teljesítésére. Megjelennek a' helység bírái; meg az apák, rokonok, anyák is; nem tagadhat-ni ugyan, hogy többen kedvetlenül, de még is a' sors igazságában bizakod-va, nyugodtan, mert a' sorsszekrény e' föliratával lelkesítik egymást: „*Az emberek sorsát Isten igazgatja*“ úgy tapasztalni, hogy jobbára a' fé-lénkek tenyeréhez tapad az előkelő számgolyó, audaces fortuna juvat! Leg-bátrabb és elhatározottabb a' magyar 's legfélénkebb volt a' tót legénység. Elő-fordult néhány szökés, 's tudunkra egy legény menekvési czélzásból hüvelyk-járdt vágta-el, kiket a' törvény szigorúsága ért. Közösen tapasztaljuk, hogy jelenleg az ujonczadás távol sem szült olly mozgást és ingerültséget a' nép-ben mint fogdozaskor. Midőn ezeket írjuk, elménk a' harez mezejére száll, 's egyrésztől nyugodtan néz Európa hadmozgalmainak ellenében, mert a' béke fölbomlását nem tudja féltetni, miután M. Ali meghódolt, a' nápolyi kérdések megszüntek, d. Carlos és d. Miguel követeléseikkel félben hagytak, az orosz-t Azsia foglalja-el, Espartero politikája nem lehet Európára hatással, vagy sokan a' nyughatatlan 's vérgőzben becsület-fényt vadászó francziáktul tartan-ak? ez jobbára félre-magyarázás gyümölcse, hisz a' király békét ohajt, 's Guizot szerencsés volt a' nemzeti képviselők lelkületét békehangulatban lát-tatni, midőn a' pairkamara ülésében nemrég ezt nyilatkozatá többi közt: „Francziaország egy idő óta két dolog által hat Európára: revolutio és há-ború által. Jelenleg egyetlen van hátra: a' béke. Uraim! ne ajánljanak en-nél egyebet az országnak, 's ne szóljanak többé hódításokrul, dicsőségtről, harcoktrul. Engedjék gazdagodni, virágozni, értelmesen szorgalmaskodni a' béke öleiben, 's bizonyosak lehetünk, hogy hazánk fontos leend mindenkor.“ Ezt legnagyobb tetszéssel vizsgálóztatá a' kamara.“ Midőn mi a' kormány 's kamarák hangulatját tudjuk, Páris utczáinak zaja nem bódít-el akkor. Marok-kó ellen ugyan készül a' francia kormány, mivel úgy látszik Afrikában akar vastagodni, mit az angol irigy szemmel néz, de hogy a' napról napra nö-vekedő feszültség mellett is neki gáncokat löjön, nem hisszük, mert tömördek statusadóssága nyakán csügg 's a' mellett úgy látszik, hogy China magyon szí-vén fekszik. A' virágzásnak indult Ausztria érdekében fekszik pedig jókora befolyásával a' béke malasztját föntartani. Azonban mi más hatalomtul rettegünk, melly a' vitéz magyart is úgy tönkre teheti, valamint hajdan ennek hatalmas kardja mindenhol vést szórt. E' rettentő hatalom az óriásilag fejlődő *tech-nika*, melly úgy látszik a' katonák nélkülözhetéseig emelkedik. Az angol „In-fernal“ nevű erőmű olly messzire löki a' tüzsugárt, mint a' legerősebb hyd-raulikai szivattyuk a' vizsugárt, 's új „gőzgyújtó“ a' legnagyobb vonalhajt is fenékből átfurják, 's multkor amerikai és britt lapok nagy zajjal kürtöltek egy újtalálmányu lég-álgút, 's jósolgatják használandását. E' romboló erőmű igen rövid idő alatt önmagát tölti meg levegővel, rögtön meghigitja azt, és igen egyszerű mozgattyújával a' löpornál erősebben és gyorsabban percen-kint 20—25 golyót lö ki, 's ezt eszközli főnkadás nélkül, miglen csak moz-gásban tartatik. Augsburgban is egy nördlingi név szerint Rieger szinte egy új hadi erőműszert talált fel, melly a' négyszögök (Quarrée) áttörésiben egy csapatot pótol ki. Amerikai lapokban pedig egy angol legújabbban „Aero-vulkanian nevű“ röppentyűt (rakétát) nagy fennen hirdeti, mellyek egyetlen ember által kormányozandó léggolyóbul egy mérföldnyi magosságból szórha-tók tüzesöképen, 's egész serget, vagy helységeket is kevés perc alatt leg-rettentőbbleg hamvaszt el. Ha valamely hatalom a' nemzetek joga és emberiség ellére divatoztatni fogná ezeket, borzalommal írnök ide azon ohajtá-

sunkat, hogy a' technikát censura alá kellene vonni. Úgy de ez ellen ovásul szolgál századunk szelid szelleme; 's azért teljes nyugalomban munkálkodha-tunk a' köz jólét előmozdításán főleg népnevelés, ipar és kereskedés által. —

Énekiskola. A' pestbudai hangszegyesületi nyilvános énekiskolának t. cz. részvényesei és gyámolói tisztelettel kéretnek, hogy 1841re járandó rész-vényök és gyámpenzeiket az említett énekiskola pénztárnokánál K i s s Iván (hal-piacz 56 sz. a. Dencs-ház 1ső emeletében, a' lépcső mellett Regélő-Hönnművész folyóirat hivatalában) f. e. febr. Sig beküldeni méltóztassanak. A' befizetések na-ponként 9—12 és 3—5 óra között fogadtatnak-el. Azokhoz, kik részvényeiket febr. 9ig be nem adják, a' nyomtatott nyugtatványok lakásaikra küldetnek. — Az énekiskola tavali számadásai a' t. cz. részvényesek f. e. febr. 28ki közgyűlésé-ben fognak előterjesztetui. — A' t. közönség ezennel egyszersmind értesítettik, hogy e' jótékony intézet előmozdítói sorába a' szokott részvénydíj lefizetése mel-lelt még mindenki léphet, 's magát alulírtnál beírhatja. — A' pestbudai hangász-egyesület igazgató választmányának f. e. jan. 25ki üléséből. Mátray Gábor s. k. egyesületi titkok.

Kakasd, télhó 20kán. Azon kegy, mellyet m. Festetics Ernő gr. ur embe-riség iránti szeretetből 's a' hazai törvények iránti tiszteletből Szegzárd és Bony-hád közt fekvő Kakasd falu felével, melly az említett grófi család tulajdona, érez-tete: hogy t. i. az új törvények értelmében magát az urasági tartozásoktól megvált-hassa, például ragyoga, hogy e' helység másik fele is szerencsés lehetett Beze-rédy István tbró urnak, ki e' félnek tulajdonosa, hasonló kiszabadulhatásban részesülni. Így állván a' dolog, alap nélküli a' majd minden hirlapban megjelent örökös szerződésnek azon czimje, miszerint az elsőnek mondatik, holott Festet-ics Ernő gr. jóval előbb kötö Kakasd felével a' kiváltsági szerződést, mint a' má-sodik fél Bezerédy tbr. ur megvette, kinek t. i. azonfelül a' vételi föltételek közé fő helyen tüzeték ki a' kiváltságot a' másik félnek is megengedni. Pécsy József.

M. Vári. Volt idő, csak nem régen, midőn városunk is, szintűgy mint a' köröttei helységek együgyű szegénységben ülven, magára illesztgeté azon közis-mereti veresekét: Tartja szegényházát komos almájával. Elpirulva e' szavakon egész más irányt vesz vala ma lakosink közt az élet sodra. Gondosan irtozat, ba-rázdákat vonogat most a' földmives ott, hol azelőtt rengeteg erdő 's elkórhadt gyümölcsfák tenyésztek. Vagy némelyek társaságot alkotnak a' helybeli sórak-tárba Mármaros kifogyhatlan kincseit hordandók, 's ez által az élet segédársát a' pénzt naponként megnyerendők. Vagynak, kik kora tavasztól késő őszig, a' só nagyobb mennyiségben leszállíthatása végett, alkalmas teherhordó hajók (csame-szek) készítésével foglalatok, mellyeket más társaságok Tisza-Tokajig, Szol-nokig vagy Szegedig a' Tisza hullámin gondosan lekisérnek. Így lettek a' vadon erdők lakosi serényebbekké 's gazdagabbakká. Áldás a' derék Domokos Sándor hi-deg hamvainak, ki e' munkásság 's jobblét lappangó szikráit lángra lobbantá. Eljött ugyan is a' mindenektől szeretve tisztelt férfiú M. Váriba 's megsemlélvén ennek alkalmas fekvését a' Tisza partjaihoz közel, a' Borzsa torkolatjánál, el-hagyá az emlékteljes Komáromot, Várii lakos lett, magához szöli a' ág és bő-gyümölcstermő kertjeiben magát elbizta, 's fák közt éldelő lakosokat, szorgal-mat ébreszte bennök, munkát mutatott elejükbe. Hajóácságot hitt föl Komárom-ból. Legelső próbát tett sóval terhelt hajókkal a' Borzsa torkolatjánál a' Tisza hullámira ereszkedni; midőn azelőtt csak Tokajig vonattak föl, 's onnan indul-tak meg a' Tisza hullámin lejtő sóval terhelt hajók. Csak néhány évet élvezhete városunkban a' derék férfiú, mert fivére halála után csak hamar honába visszaköl-tözött az atyai 's fivéri gazdag örökséget átveendő. Ah de rövid volt a' boldog-ság is, mellyet hónapban élvezhetett, mert ő is korán öröklé őseinek gyász sírját de emlékezete fölmaradand itt. Nincs ház, utca M. Váriban, hol Domokos Sán-dor 's hitvese Both Agnes neveik 's életök ne beszéltnének, tetteik ne mutat-koznának! Tisztelettel, hálaérzessel telik el keblünk, midőn látjuk, mint emel-kednek a' többek fölött most is azon épületek, mellyekkel a' fíradhatlan szor-galmú férfiú kész volt ékesíteni városunkat. Önként és méltán kívánjuk a' derék férjfiut a' halál az enyészet néma öléből vissza, ha visszaemlékezünk azon arany időskére, mellyet derített városunk fölött. Áll még a' sóraktár a' Borzsa jobb partján, ez is Domokos Sándorra 's nőjére emlékeztet: de már ma szidők örköd-nek a' körül, még pedig különösen egy férjjet gyászoló izraelita asszony Gotes-manné, névszerint Hersko Borbála, ki a' Beregmegye felső vidéken föléledt szor-galmat, munkásságot nem engedé még ez ideig elhamvadni. Sz. E.

Zágrábban is lesz Casino. A' szabályok már elkészítették, 's leg-nagyobb részben megegyeznek a' többi magyarországi Casinók szabályival. Egy pont még is olyan van itt, melly az anyaországi casinók szabályaiban nem fordul elő sehol 's ez következő: III. A' Casino célja nem egyedül mulatság levén, hanem leginkább a' jó izlés kifejtése, 's az újabb törvények 's eseményeknél fogva annyira szükségessé lett magyar nyelv megtanulása 's gyakorlása: in-nét fő kötelessége lesz az igazgató választmánynak, komolyan 's haladékök nél-kül gondoskodni minden ehez szolgáló eszköztről, minő a' jelesb magyar fo-lyóiratok, újságok 's könyvek megszerzése, továbbá egy, vagy a' szükség ki-vánván, több a' magyar nyelv tanítására kész személynek különösen e' célra fizetés melletti alkalmazása; ezeken kívül pedig hozat külföldi újságokat (azon-ban csupán, mellyek a' cs. kir. főpostahivatal által megkaphatók) 's horvát, né-met, francia, angol 's olasz jelesb könyveket 's olly folyóiratokat, mellyek a' vallás, gazdaság, jog 's gyógytan és kereskedés körében elismert becsüek.

Gyónon f. télhó 3ikán szenderült más létre hosszas synylődése után élte 62ik évében, Halász Miklós, Pest-megye előbb szolgál-jelenleg táb-labírája, több vármegye 's a' dunamelléki egyházkerület' ülnöke, az elhunyt kesergik számos távolabb rokonin, barátin, és a' népes Halász családon kívül, melly egyik legerősebb oszlopát veszté el, 7 élő gyermekei, 's vője Ha-lász Jenő. — Bocznádi Sz e l e c k y Antal több ns megye' bírája Gyöngyösön f. évi jan. 20án élete 68dik évében hat napig tartott súlyos betegség után élni megszűnt; földi maradványai ns Hevesmegyében Szaránkra, a' nemzeti-ségi sirboltba szállítottak örök nyugalomra. Özvegyn, 's rokonin kívül számos baráti kesergik a' legjobb férj, szíves atyafi 's őszinte barát elvesztét a' jobb létre szenderültben. — Eperjesen télhó 15ke újabb gyásznapja volt az enyészet-nek. Pataky Pál ki e' lapok társa jelen évi folyamát új évi gondolattal kezdé meg, álomban mutatván meg az ifjuságnak a' könnyelmű tettek által oko-zandó öregség' borzasztó napjait. Maga a' példakép ifju erényekben, örök álomra szenderült. Egyike volt ő azon igénytelen, de alapos ismeretekben gazdag ifjaknak, kiket a' s. pataki anya-iskola keblén nevelt föl, 's polgári életbe bocsátott, hogy hála jutalmul dísz sugározzék növendékei tetteiről ősz homlokára. Az anya-iskola b. e. Miklós Lászlóban a' korszerűleg jeles oktatót, Esze Jánosban és Pataky Pálban két nagy reményű polgár-

pályára lépendő ifjút vesztett kevés idő alatt. Mind két ifjunak számos munkái maradtak, mikben ifjai dus érzelem színezte képek tündöklének. Elhunytak ők, 's érzetekben tengermély keblöket jég borítja már, de a gyöngyöket nincs emberi kéz, mely fölhozni tudná. Hü barátok meleg könyveket hullattak az elhunytak végpillanatában. Mit ér a könyv? az enyészet angyalának jégkeble könyektől nem olvad. Béke nyugodjék sirjaik felett!!!

Az 1835ben alakult agarász-társaság f. t. h. 25kére kitézött vadászatát Vecsés helység határában a nyúl fogó hó ellenére is, pontosság tekintetéből csakugyan megtartá. A társaság 120 forintos billikomát Gyöngyös, Schayer Sándor társasági pénztárnok agara nyerte el. Ugyanez nyerte el a Kovács Agoston által ajánlt billikomot is, mint egyszerűen ezen vadászatot legjobb nöstény-agár. — A legjobb kan-agárnak ajánlt hevesi billikom a nagy hó miatt jövő 1841/2 agarász esztendőre tartatván fen, rá ez uttal futás nem is történt. Azon t. c. z. részvényesek, kik jelen 1840/1 agarász esztendőre részvényöket még mind eddig be nem fizették, a társaság meghagyásából tisztelettel kéretnek alulírt által, hogy azt jövő medárd-napig Pesten t. c. z. Nagy József urnak a kigyótcza szegletén levő Zöldfa című kereskedésében nyugtatvány mellett okvetetlen befizetni sziveskedjenek. hol egyttal agarász-jegyveik 's könyveiket is átvehetik. Kalas Zsigmond m. k. agarász egyleti jegyző.

Spanyolország.

(Ujabb ingerültség Portugália ellen.) A portugáli trónbeszédében a spanyol kívánat igazságtalannak van mondva a Duero-kérdés iránt, mire a madridi lap azon megjegyzést teszi, hogy szükség esetén, oklevelekkel tanúsítandja a spanyol kormány követelése jogszerűségét, mi kétséggel emelni fogja a spanyol nemzet ingerültségét Portugália ellen. —

Anglia.

(Chartista-gyűlés. Elegg.) London, jan. 15ikén: „Bristolban legközelebb gyűlést tartván a chartisták, Henry Hunt Frost, 17 éves fia az elszállított John Frostnak, levelet olvasott föl atyjától, melyben ez keserű panaszok szomorú sorsa ellen, és megható színekkel fösti az elszállítottak nyomoru állapotját, mellyel fogva azok gyakran gyilkosságot követnek el csupán azért, hogy bakókéz által szenvedésiktől szabaduljanak meg. — Hire jár, hogy a jövő parlamenti ülésekben a minsterség új indítványt teend az irlandi választásjavításra nézve, a mellyből reménylik, miszerint az majd Stanley indítványa visszavételére birandja, 's egyszerűen O'Connellt ki fogja békíteni. — Általányosan hiszik, hogy a minsterség a jövő ülések alatt is fön fogja magát tarthatni. — Canada tökéletesen nyugott, 's az amerikai határkérdés is vesztli már aggasztó színét.“ —

Franciaország.

(Censurai szigor Parisban. A National nézetei Paris megerősítéséről.) Leon Gorlannak „Egyszer volt egy király és királynő“ című színművét a minsterség eltiltá játékszíni előadástól; mivel abban némi gúnyos czélzások fordulnak elő Viktoria királynő és férje ellen, mellyek még inkább fogták nevelni az angolok elleni gyűlölséget Franciaországban. A Moniteur azzal mentegeti a kormányt, miszerint ez eltiltás koránsem az angol követ közbenjárulta következtében történt; hanem azon egyszerű okból, mivel a böcsület szerű francia kormány nyílt háboru esetén sem tűrné el, hogy francia szinpadokrol a fiatal királyné magányjellemét sértő kifakadásokkal gonyolják. Az ellenzési lapok e kormányrendelet ellen nagy zajt ütének 's ellensúlyul nyomos okok mellett így is támogatják neheztelésüket: „London egyik szinpadján gyakran játszanak egy bohózatot, mellynek hőse Lecoq francia hajfodrász. Ezen vitéz parókás iszonyu nagy katonakalapot visel, alatta vörös süveget, katonafrakkot a császárság idejéből, vagy kardot a republicaéből, 's barkót, bajuszt és szakált a juliusi zendületi divat szerint. E hős nagy kérkedéssel sokat beszél, és szünet nélkül mondja, hogy az egész világot fölfalja és zászalját Bécs, Berlin, London és Sz. Pétervár falai alatt ütendi föl. Ekkor egy porosz hangzár jó elé, 's frieskát ad neki, mire ő azonnal a marseillei dalt kezdi zengni; egy kozák kancukával csap nyaka közé 's Lecoq énekel: Al-lons, enfans de la patrie;“ egy ausztriai tömlőcztartó káplárbottal hasára üt, 's Lecoq hangosabban énekel: „Trembler, tyrans, et vous perfides;“ végre egy angol matröz jó, 's öklési csapást intéz orra alá, mire Lecoq teli torokkal kiált: „Qu' un sang impur abreuve nos sillons.“ Ezt követi a kifejlés. Lecoq megfizeti a költséget 's dicsekszik, hogy nemes magaviselete által egész Európával dacolt 's a világbékét föntartotta. A bohózat czime: „A francia kakas kukorikol, de nem harcol.“ A National erre ezt jegyzi meg: „Csak békétürés; a kakas harcolni fog.“ A Charivari igen neheztel, hogy a francia nemzetet a londoni szinpadon így merészlik meggyalázni, mig Parisban a kormány olly színművet tilt el, mellyben csupán a királyné 's férje ellen foglaltatik néhány czélzás. A francia censura, mond a Charivari, vörös tintát szokot törleéseire használni, — ime, ez az angol szolgaruha színe. Ezentul a francia censura csak angol ollókkal fogja az elmeszüleményeket nyirbálni.“ — Paris megerősítése számos hirlapi vitára szolgál alkalmul Parisban; a National csak illy okoskodás mellett bir a megerősítési eszmével megbarátkozni: „Paris kül és belföld ellen erősítették meg; külföldre nézve, mint elbástyázott erős tábora a propagandának, honnan, mint hajdan Romából, zendülési consulokat küldözhesen szerte politikai térítők gyanánt, hogy mindenütt népkormányokat szerkeszzenek, miknek anyja 's központi ereje a parisi convent legyen az első consul féktelen hatalma alatt. Franciaország ez uton kapja visszarájnai határait, 's Paris erősítését csak e szempontból intézze el. Belföldre nézve ellenben védelmi pontul fogna Paris szolgálai carlisták és föllöpsták ellen.“ E rendszert azonban határozottan roszeják a császárság és Lajos Fülöp párthivei. Az előbbiek ugyanis ámbár ohajtják a rajnai határokat; de a népfölségtől 's propagandától irtóznak; Napoleon családjából nem reménylnek ugyan valamely használható sarjadékot; de mindent az időtül várnak, melly könnyen harczias szellemű bátor fiatal hget idézhet létre, ki

aztán az öreg nehézkes király helyét elfoglalván, a császárság fényes napjait ismét elővarázsolhatná. E párt valódi képviselője ezentul Thiers, kinek értelme szerint Paris megerősítése kezességül szolgál, hogy a szövetséges Európa Paris elfoglalása által többé nem idézhetendi létre az 1815ik évet 's hogy Franciaország bátran küzdhetne Rajna partin, mivel baleset bekövetkeztekor nem kellene Paris elfoglaltatása miatt rettegnie. A kormány Paris küllháboru és zendületi merények ellen erősíti. E szerint tehát a közönség is részenként egyik vagy másik párthoz szít, 's alig kétkedhetni, hogy a kamarák csakugyan megadandják egyezsüket a kormány terveihez; a vitások azonban minden esetre zajosak leendnek. —

(Véleménykülönbség Paris megerősítése miatt. Elegg.) Paris, jan. 13ikán: „(Siecle és Courrier français.) Thiers a kormánynak Paris megerősítése ügyében némi engedélyeket tön, 's igenis kívánatos, hogy azokat módosítványok által lehetőségig gyöngitené a kamra. Ez alkalmal Thiers és Barrot közt meghasonlás történt; a minsterség ugyanis vonakszik azon pontokat előre megnevezni, hol az erősítvényeket fölláttani szándéka, tökéletes szabadságot kíván e tekintetben a kamrától, csupán annyit mondván, hogy egy erősítvény sem leend a vincennesi várnál közelebb a fölláttandó védbástyához. A kormány e kívánatában Thiers megegyezék, 's ez által a legmérséklettebb ellenzőket is maga ellen zajdítá, 's ujra fölébreszté azon eszmét, hogy a kormány ez erősítvényekkel tulajdonképen csak Paris lakosait készüli fékentartani. (Presse.) Okunk volna Thiers e békülése ellen a kormánnyal hevesül kikelni; de meg vagyunk gyöződve, hogy a kamra ez egész erősítési tervet visszautasítandja, 's azért inkább hallgatunk 's a közvélemény ítéletére bocsátjuk Thiers e szembeötlő változását, melly bálványozott népszerűsége számára bizonyosan nem igen fog rózsákat termeni. (Moniteur.) Arincourt ismét írótt jan. 12ikén este kocsjában S ismétellen férfi megtámadván, szolgáját vesztélyesen megsebesíték. A közel örség megmenté ugyan a vicomte-ot gyilkosok kezeiből, de foglyul egyet sem ejthete közülök. (Commerce.) Angol levelezőink háboruval fenyegetöznek, nyíltan kimondván, hogy Anglia mindaddig fegyverkezni fog, mig a francia kormány általányos lefegyverzést nem parancsoland, ha pedig ez jövő tavaszig sem történék meg, ugy olesőbbnak tartja a nyílt háborut az illy fegyverkezö lázas békénél. Ha ez valódi utolsó véleménye Palmerston lordnak, mikép a levelezők állítják, ugy minden esetre komoly figyelmet érdemel a francia kormány résziről.“ —

Schweiz.

Basel, január 9. Az itteni hirlap köv. észrevételeket tesz a solothurni eseményekre: „január 10ke szomorú nap volt Solothurnra nézve. Azon alkotmány, mellyet szurony hegyirül fogadnak el, mig az elégületlenek vezérei fogságban epednek, nehezen fog jó gyümölesöt teremni. A kormány tövises pályára lépe 's megtagadá eredetét; a fegyver nem nagy bizonyosága a népszerűtetnek 's az elfogdozás különös jelenet olly megében, hol hat hónappal ez előtt olly sokat beszéltek a szabadságrul. Mi nem tudjuk az alkotmány elenei célját, mi nem helyeseljük lépteiket; de a kormány sem volt semmi által jogosítva olly rettentő rendszabályhoz nyulásra. Ha továbbad valami nagy bün nem jövend napvilágra, mi félünk, hogy minden csak az alkotmány eleneinek szavazás előtti megrezzentésire volt számitva, 's az erőszakoskodás sokszor sikerül, de tartós sohasem leszen. Szomorú dolog, mikor a népkormány fegyverben kell keresni ótalmat a nép ellen. — Aargau megye ismétetésire köv. szükségesnek látjuk közleni: népessége nagyobb része reform. 's ez a miveltebb, a kathol. rész kisebb és miveltelebb. A villongásnak az volt oka, hogy az egyenlően képviselés el van törlesztve, 's a képviselők választása a népesség száma szerint történik, mi által a kath. résznek, mivel számra kevésb, természetesen vesztene kell. — Aargauban eltörlötték a kolostorokat. —

Zürich, jan. 11. Nyolcz nap óta Solothurn 's Aargaumegyében nagy mozgalom volt. Aargauban az új alkotmányt elfogadta a nép többsége, melly protestansokból áll; Solothurnban tegnap kellett volna lenni az alkotmány feletti szavazásnak. Az ellenzés főnökei az utóbbi heteket a nép előkészítésire használták 's a nagy tanács azon végzete ellen emelék föl szavokat, miszerint ha az alkotmányvizsgáláskor az új alkotmány többséget nem nyerne, a fenálló 10 évig lenne érvényes. Az ellenzési főnökök összegyűlvén a kormányt tették felelőssé mind azon következményért, melly ebből származhatik. A kormány ezt lázadásnak néz, több embert elfogatott, magát állandónak nyilvánította 's a hozzá szító szomszéd megyék fegyverviselőit segítségül hitta. Sikerülvén Solothurnban a fogdozás, Aargauban is hasonlót tettek; de ott a nép fölláttad, az elfogatottakat kiszabadította, az elfogatókat pedig fogságba vetette. —

Svédország.

Stockholm, jan. 9. Dec. 31ken estve a királynál rendkívüli ország-tanács volt, minek eredvénye szerint a küldögokat illető költségvetés 116 ezer tallérral kevesbítettett, és a kir. lottojáték, mellyet 3dik Gusztáv állított fel, 's így közel 70 évig tartott, eltörlesztetett. Bár másutt is hasonló történnék a lottojátékkal, mert a pálinkán kívül semmi nincs károsabb hatással az alsóbb néposztályra, mint a sorsjáték.

Hollandia.

Haaga, jan. 9. A király több rendeteket bocsátott ki a katonasági korlátozás ügyében. Többek közt az is rendeltetik, hogy a nyugdíjas katonatisztek ezentul nem tarthatnak számot előléptetésre, mivel a nyugpénzt ugy tekinthet mint hű és hosszu szolgálatajuk végjutalmát. —

Gabonaár: jan. 29kén: tisztabuza: 160 — 192; kétszeres: 145; roz: 125 — 130; árpa: 100 — 108; zab: 82 — 87; kukoricza: 100 — 108. — pesti m. v. garas —

Dunavizállítás jan. 29kén: 12' 2" 9" a' zerus felett.